

Sygn. akt II C 2078/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 sierpnia 2016 roku powodowie [redacted] wnieśli o zasądzenie od pozwanego Raiffeisen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie kwoty 56 701,93 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 lipca 2016 roku do dnia zapłaty. Nadto powodowie wnieśli o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazano, że powodowie zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę kredytu hipotecznego, która to umowa zawierała abuzywne postanowienia w zakresie waloryzacji wysokości zadłużenia powodów oraz wysokości rat kredytu. Powodowie wskazali, że pozwany Bank dowolnie ustalał kurs waluty obcej do której indeksowany był kredyt. (pozew k. 1-44).

W odpowiedzi na pozew pozwany Raiffeisen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od pozwanych zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko pozwany podniósł, że nie sposób uznać za abuzywne postanowień łączącej stronle umowy, bowiem precyzyjnie określały one sposób określania kursu waluty uwzględnianego przy indeksacji. Ponadto, w ocenie pozwanego, kwestionowane przez powodów postanowienia dotyczą świadczeń głównych stron i były z powodami indywidualnie uzgodnione. Wskazano także, że nawet przy uznanlu abuzywności pierwotnych postanowień umowy, zostały one zastąpłone rozwiązaniami wprowadzonymi ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianle ustawy Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw. (odpowiedź na pozew k. 365-380).

W piśmie procesowym z dnia 18 stycznia 2017 roku pozwany podniósł zarzut przedawnlenia (pismo k. 601-624).

Do zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy zmianie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

[redacted] z [redacted] złożyli za pośrednictwem doradcy kredytowego z firmy Expander wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego w Polbank EFG. Wniosek dotyczył kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego na kwotę 150 000,00 zł na okres 180 miesięcy. [redacted] złożyli również oświadczenie, że zostali zapoznani przez pracownika banku z kwestią ryzyka kursowego w przypadku udzielenia kredytu indeksowanego do waluty obcej, będąc w pełni świadomymi ryzyka kursowego, zrezygnowali z możliwości zaciągnięcia kredytu w złotych i dokonali wyboru zaciągnięcia kredytu indeksowanego do waluty obcej, znane im były postanowienia regulaminu kredytu hipotecznego udzielanego przez Polbank EFG., zostali poinformowani, że aktualne wysokości kursów waluty obcej dostępne są w placówkach banku oraz że są świadomy ponoszenia ryzyka kursowego związanego z wahaniami kursów waluty, do której indeksowany jest kredyt, ryzyko kursowe ma wpływ na wysokość zobowiązania względem banku, wynikającego z umowy o kredyt oraz na wysokość rat spłaty kredytu, kredyt zostanie wypłacony w złotych na zasadach opisanych w regulaminie, saldo zadłużenia kredytu wyrażone jest w walucie obcej, raty kredytu wyrażone są w walucie obcej i podlegają spłacie w złotych na zasadach opisanych w regulaminie.

[redacted] zawniostkowali o udzielenie im kredytu indeksowanego do waluty franka szwajcarskiego, ponieważ w pracownik Expandera poinformował ich, że nie mają oni wystarczającej zdolności kredytowej, aby bank udzielił im kredytu hipotecznego w złotych polskich. Powodów zapewniano również o stabilności waluty franka szwajcarskiego i nie informowano o ryzykach związanych z kredytem w tej walucie. Wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego został [Tomaszowi] [redacted] przedłożony w dniu podpisania umowy kredytowej w postaci wypełnionego uprzednio przez doradcę kredytowego formularza. Wniosek został opatrzony przez doradcę kredytowego wcześniejszą datą, niż rzeczywista data jego podpisania przez powodów. Powodowi złożyli na powyższym wniosku własnoręczne podpisy.

W dniu 13 sierpnia 2008 roku [Tomasz [redacted] i Anna [redacted]] zawarli z EFG Eurobank Ergasias S.A. spółka akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie, prowadzącą działalność pod nazwą Polbank EFG, umowę o kredyt hipoteczny. Środki

1

z kredytu miały być przeznaczone na sfinansowanie zakupu działki budowlanej o nr [REDAKTOWANE] oraz na refinansowanie wydatków poniesionych na cele mieszkaniowe. Kredyt został udzielony na 180 miesięcy. Wedle postanowień umowy, kredyt miał być indeksowany do waluty obcej - franka szwajcarskiego. Zgodnie z § 3 ust. 1-3 umowy kredyt miał być oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 4,24667 % w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem postanowień regulaminu w zakresie ustalania wysokości oprocentowania. Zmienna stopa procentowa ustalana miała być jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) oraz stałej marży banku w wysokości 1,50 punktów procentowych. Oprocentowanie kredytu miało ulegać zmianie w zależności od zmiany stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF), a szczegółowe zasady naliczania odsetek, ustalania wysokości oprocentowania oraz zasady zmiany oprocentowania znajdowały się w regulaminie. Jako zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowiona została na nieruchomości, której zakup został z niego sfinansowany, hipoteka kaucyjna do kwoty 300 000 zł.

Regulamin kredytu hipotecznego udzielanego przez Polbank EFG stanowił w § 7 ust. 4, iż w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków kredytu. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu. Zgodnie z § 9 ust. 2 raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego kredytobiorcy według kursu zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu. Zgodnie z § 2 pkt 12 regulaminu tabela oznacza tabelę kursów walut obcych obowiązującą w banku.

EFG Eurobank Ergasias S.A spółka akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie przy zawieraniu umowy kredytu posługiwał się przygotowanym przez siebie wzorcem. Umowa kredytu podpisana przez powodów w dniu 13 sierpnia 2008 roku sporządzona została przez pozwany Bank w dniu 12 sierpnia 2008 roku.

Postanowienie regulaminu kredytu hipotecznego nie zostały indywidualnie uzgodnione z kredytobiorcami.

Pozwany bank miał w swojej ofercie również kredyty mieszkaniowe w złotych polskich.

W dniu 19 września 2011 roku powstała spółka Polbank EFG S.A. wskutek wniesienia tytułem wkładu niepieniężnego wszystkich składników majątkowych EFG Eurobank Ergasias S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce, przeznaczonych do prowadzenia działalności przez w/w Oddział. Z tym też dniem Polbank EFG S.A. wstąpił z mocy prawa we wszystkie prawa i obowiązki EFG Eurobank Ergasias S.A. związane z działalnością Oddziału. Z dniem 31 grudnia 2012 roku Raiffeisen Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie połączył się w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. z Polbank EFG S.A. poprzez przeniesienie całego majątku Polbank EFG S.A. jako banku przejmowanego na rzecz Raiffeisen Bank Polska S.A. jako banku przejmującego.

Po wejściu w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 roku, Nr 165, poz. 984) pozwany dokonał jednostronnej zmiany regulaminu stanowiącego integralną część umowy, wprowadzając do jego treści szczegółowe zasady określania sposób i terminów ustalania kursów wymiany waluty, mające zastosowanie do przyszłych wymagalnych rat spłaty kredytu.

Powodom nie zostało zaproponowane zawarcie aneksu do umowy kredytu, umożliwiającego jego spłatę w walucie frank szwajcarski.

Do dnia 21 czerwca 2016 roku Tomasz [REDAKTOWANE] i Anna [REDAKTOWANE] spłacili z tytułu przedmiotowego kredytu na rzecz pozwanego Banku łącznie kwotą 138 909,57 zł, z czego kwota 61 270,03 zł wynikała z indeksacji kredytu do waluty obcej.

Wezwaniem do zapłaty doręczonym w dniu 20 lipca 2016 roku powodowie wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 61 034,81 zł tytułem nadpłaconych rat przy spłacie kredytu udzielonego w wykonaniu powyższej umowy w terminie 3 dni.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dowody z dokumentów: odpis krs k. 48-53, umowa kredytu k. 54-58, regulamin k. 59-67, zaświadczenie k. 68-77, zmiany regulaminu k. 78-87, zestawienie k. 88-94, wezwanie wraz z zpo k. 95-99, księga wierzycza k. 100-112, wniosek k. 397-401, oświadczenie k. 402, decyzja k. 403-404, tabela k. 405-406, oświadczenie k. 426, pismo k. 431, historia spłat k. 440-446, projekt

2

aneksu k. 452-455. Wiarygodność powyższych dokumentów nie była kwestionowana przez strony, zaś Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Złożone przez strony ekspertyzy i opinie prawne Sąd ocenił jako dokumenty prywatne, będące wyrazem stanowisk procesowych stron. Złożone przez strony orzeczenie wydane zostały w odrębnych stanach faktycznych i w żaden sposób nie wiążą Sądu orzekającego w niniejszej sprawie.

Pozostałe dokumenty złożone przez strony zostały pominięte, jako nieistotne dla rozstrzygnięcia.

Sąd oparł się również o opinię biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i bankowości, uznając ją za rzetelną oraz wyczerpującą. W pisemnej opinii uzupełniającej biegły odniósł się dostatecznie do zastrzeżeń stron oraz udzielił wyczerpującej odpowiedzi na pytanie sformułowane w tezie dowodowej. Dalsze zastrzeżenia strony pozwanej do opinii biegłego Sąd uznał za polemikę strony z opinią w zakresie, w jakim jest ona niezgodna ze stanowiskiem procesowym strony.

Sąd oparł się również o zeznania powodów (Anny [redacted] i Tomasza [redacted]) oraz zeznania świadka Reginy Z. [redacted] uznając je za spójne i logiczne.

Wniosek o przesłuchanie świadków Adriana S. [redacted] Anny S. [redacted] i Arkadiusza K. [redacted] został oddalony, bowiem okoliczności, na które dowody te miały zostać przeprowadzone, zostały w części wykazane przy pomocy przeprowadzonych w sprawie dowodów, w pozostałej zaś części, nie były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

W ocenie Sądu powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości. Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (nieodwołalne postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W niniejszej sprawie powodowie kwestionują postanowienia zawarte w § 2 ust. 1 zdanie 2 umowy kredytu hipotecznego, jaką zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego banku w dniu 20 listopada 2007 roku, stanowiącym „Kredyt jest indeksowany do waluty obcej (CHF)”, w § 7 ust. 4 Regulaminu Kredytu Hipotecznego Udzielanego przez Polbank EFG, stanowiącego integralną część tej pierwszej umowy (dalej zwanego Regulaminem), w myśl którego „w przypadku kredytów indeksowanych do waluty obcej, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu nie niższego niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków kredytu. Saldo zadłużenia z tytułu kredytu wyrażone jest w walucie obcej i obliczane jest według kursu stosowanego przy uruchomieniu kredytu.” oraz w § 9 ust. 2, zgodnie z którym raty kredytu podlegające spłacie wyrażone są w walucie obcej i w dniu wymagalności raty kredytu pobierane są z rachunku bankowego kredytobiorcy według kursu zgodnie z tabelą obowiązującą w banku na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu. Zgodnie z § 2 pkt 12 Regulaminu tabela oznacza tabelę kursów walut obcych obowiązującą w banku. W ocenie strony powodowej powyższe postanowienia są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., które nie wiążą powodów, którzy umowy kredytu hipotecznego mieli zawrzeć z poprzednikiem prawnym pozwanego jako konsumenci.

~~W myśl art. 22¹ k.c. kodeksu cywilnego za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Status konsumenta wynika więc z okoliczności o charakterze negatywnym, jaką jest nieprowadzenie przez konkretną osobę fizyczną działalności gospodarczej albo brak związku czynności prawnej dokonywanej przez tę osobę z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą bądź zawodową. Okoliczność negatywna to taka, która polega na braku zaistnienia jakiegoś faktu. Skoro z kompletnej dokumentacji dotyczącej kredytu mieszkaniowego udzielonego przez poprzednika prawnego pozwanego powodom, jaka została złożona do akt niniejszej sprawy, nie wynika związek pomiędzy zaciągnięciem tego kredytu a działalnością gospodarczą powodów lub chociażby jednego z nich, Sąd nie miał wątpliwości, że powodowie zawarli przedmiotową umowę jako konsumenci, wobec czego przysługuje im prawo żądania incydentalnej kontroli wzorców umownych tworzących tę umowę.~~

3

Możliwość uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z obrotu stosowania jest zależna od spełnienia następujących przesłanek: postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie, a więc nie podlegało negocjacom, ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta. Dodatkowo postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron, w tym ceny lub wynagrodzenia. Powyższe przesłanki muszą zostać spełnione łącznie.

Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). W myśl art. 385¹ § 4 k.c., ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, iż powodowie mieli otrzymać od poprzednika prawnego pozwanego banku kwotę 150 000,00 zł z przeznaczeniem na zakup działki budowlanej oraz zobowiązali się do zwrotu tej kwoty w ciągu 180 miesięcy wraz z odsetkami według zmiennej stopy procentowej, która na dzień sporządzenia umowy wynosiła 4,24667 % w stosunku rocznym, przy czym zmienna stopa procentowa ustalana miała być jako suma stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) oraz stałej marży banku w wysokości 1,50 punktów procentowych.

Zakwestionowane przez powodów postanowienia umowy dotyczą indeksowania kwoty kredytu do waluty franka szwajcarskiego, a zatem nie dotyczą tych postanowień umowy, w których określone zostały główne świadczenia stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. Wprawdzie ustawodawca nie określił, co należy rozumieć przez sformułowanie "główne świadczenia stron", ale należy przyjąć, że z reguły są to takie elementy konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia, czyli tzw. essentialia negotii. Pojęcie "głównego świadczenia stron" należy rozumieć wąsko, w nawiązaniu do pojęcia elementów przedmiotowo istotnych umowy. Do elementów tych można zatem zaliczyć wynagrodzenie i cenę oraz świadczenie wzajemne przedsiębiorcy - towar, usługę (za wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 lutego 2011 r. VI ACa 910/10), co w realiach niniejszej sprawy

oznacza, iż za postanowienia określające główne świadczenia stron uznać należy postanowienia określające wysokość kredytu, okres jego spłaty, wysokość oprocentowania i prowizji banku. Klauzule waloryzacyjne zawarte w umowie z dnia 13 sierpnia 2008 roku, jak również w Regulaminie stanowiącym integralną część tej umowy nie są postanowieniami o charakterze przedmiotowo - istotnym (*essentia negotii*). Postanowienia te mogą co najwyżej zostać uznane za postanowienia podmiotowo - istotne dla banku (*accidentalia negotii*).

Ocena abuzywności postanowień umownych dokonywana jest na datę zawarcia umowy, co wprost wynika z przepisu art. 385¹ k.c. który to przepis nakazuje ponadto rozważenie jej treści, okoliczności zawarcia oraz uwzględnienie umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem badania. W niniejszej sprawie nie ma zatem znaczenia sposób i skutki wykonywania umowy. Przepis art. 385¹ § 2 k.c. wyraża bowiem jednoznaczną zasadę, że niedozwolone postanowienie w umowie nie wiąże konsumenta, natomiast strony tej umową są nią związane w pozostałym zakresie. Ponadto niedozwolone postanowienie umowne jest eliminowane z konstrukcji danego stosunku prawnego na zasadzie *ex lege* i *ex tunc*. Orzeczenie sądu ma zatem charakter deklaratoryjny. To wszystko zaś skutkuje tym, iż bezprzedmiotowe w istocie były zarzuty pozwanego odnoszące się do sposobu wykonywania przedmiotowej umowy.

W ocenie Sądu, brak jest podstaw do uznania za abuzywne postanowienie umowne postanowienia zawartego w § 2 ust. 1 zdanie drugie przedmiotowej umowy. To postanowienie umowne wskazuje jedynie, że strony zastosowały w umowie mechanizm indeksacji do waluty obcej, który nie może być postrzegany sam w sobie jako abuzywny. Indeksacja kredytu była przedmiotem indywidualnego uzgodnienia pomiędzy powodami a poprzednikiem prawnym pozwanego banku. Należy podkreślić, że w myśl art. 385¹ § 3 k.c. nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na które konsument nie miał realnego wpływu. Nie oznacza to jednak uznania, że w każdym przypadku, w którym nie doszło do modyfikacji umowy z inicjatywy konsumenta i zgodnie z jego wnioskiem należy uznać, że postanowienie umowne nie jest indywidualnie uzgodnione. Tak więc Sąd uznał, że postanowienie zawarte w § 2 ust. 1 zdanie 2 umowy zostało indywidualnie uzgodnione z powodami, przez co nie może być ono uznane za klauzulę abuzywną. Co prawda powodowie zostali poinformowani o rzekomym braku zdolności kredytowej w zakresie kredytu w złotych polskich, jednak

4

motywacja powodów co do złożenia wniosku o kredyt w takiej czy innej walucie nie jest istotna dla ustalenia, czy dane postanowienie było z nimi indywidualnie negocjowane.

Inaczej ocenić należy natomiast postanowienia zawarte w § 7 ustęp 4 oraz § 9 ustęp 2 regulaminu. Postanowienia te nie zostały indywidualnie uzgodnione z powodami. Regulamin ten stanowił wzorzec, który został opracowany przez pozwanego i przedstawiony powodom. Z art. 385¹ § 3 k.c. wynika domniemanie, iż zawarte we wzorcu postanowienia nie zostały indywidualnie uzgodnione z konsumentem. Do obowiązków pozwanego należało zatem udowodnienie czy kwestionowane przez powodów postanowienia regulaminu zostały z nimi indywidualnie uzgodnione, przy czym nie ma tutaj żadnego znaczenia, czy istniała potencjalna możliwość negocjowania treści postanowień zawartych w regulaminie, tylko czy kwestionowane postanowienia regulaminu rzeczywiście były przedmiotem uzgodnień pomiędzy stronami. Pozwany nie udowodnił, aby postanowienia zawarte w § 7 ust. 4 oraz § 9 ust. 2 regulaminu zostały indywidualnie uzgodnione z powodami. Nic takiego nie wynika ani z zeznań świadka Reginy Z. ani z zeznań samych powodów. Powodowie zeznali zaś wprost, iż postanowienia regulaminu nie były indywidualnie uzgadniane pomiędzy stronami umowy. Tym znać należało, iż postanowienia zawarte w § 7 ust. 4 oraz § 9 ust. 2 regulaminu nie zostały indywidualnie uzgodnione z powodami.

„Dobre obyczaje” to reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać także działania zmlerzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, a więc o działanie potocznie określane, jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych standardów postępowania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 roku, VI ACa 771/10, LEX nr 824347).

W wyroku z dnia 13 lipca 2005 roku (I CK 832/04, Pr. Bank. 2006, nr 3, s. 8) Sąd Najwyższy stwierdził, że „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Podobnie w wyroku z dnia 3 lutego 2006 roku (I CK 297/05, Wokanda 2006, nr 7-8, s. 18), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że przepis art. 385¹ § 1 zdanie pierwsze k.c. jest odpowiednikiem art. 3 ust. 1 dyrektywy nr 93/13/WE, stanowiącym,

że klauzulę umowną, która nie została uzgodniona indywidualnie, należy uznać za niedozwoloną, jeżeli naruszając zasadę dobrej wiary, powoduje istotną i nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków kontraktowych na niekorzyść konsumenta, przy czym rzeczą sądu jest ocena, czy nierównowaga jest „istotna”, czyli „rażąca” w rozumieniu odpowiedniego przepisu prawa polskiego (Adam Olejniczak, Komentarz do art. 385¹ Kodeksu cywilnego, stan prawny 2014.05.01).

W § 2 ust 1 zdaniu drugim umowy strony wskazały jedynie, iż kredyt jest indeksowany do waluty obcej. W paragrafie tym, jak również w pozostałych postanowieniach tej umowy brak jest dodatkowych postanowień, w których ustalono by stały kurs waluty szwajcarskiej w stosunku do złotego polskiego, czy też wskazano by, w jaki sposób każdorazowo następować będzie ustalanie wartości franka szwajcarskiego w odniesieniu do złotego. Postanowienia regulaminu wskazują jedynie, iż w przypadku wypłaty kredytu zastosowanie będzie miał kurs nie niższy niż kurs kupna zgodnie z tabelą obowiązującą w momencie wypłaty środków, a w przypadku spłaty kredytu kurs sprzedaży zgodnie z tabelą obowiązującą u pozwanego na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu.

Z treści umowy i regulaminu w żaden sposób nie wynika, w jaki sposób nastąpić ma ustalenie przez pozwanego banku kursu kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego. W żaden sposób nie precyzuje tego samo odwołanie się do tabeli banku, gdyż w dalszym ciągu nie wiadomo, w jaki sposób następuje ustalenie przez pozwanego banku kursu kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego publikowanych w tabelach banku. Tym samym pozwany mógł kształtować te kursy w sposób jednostronny, dowolnie, wedle swojej tylko woli. Umożliwiło to pozwanemu bankowi dowolne i włączące dla powodów ustalanie kursów kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego, co wpływało by jednocześnie na wysokość zobowiązania powodów. Przyznanie sobie takiego prawa, z jednoczesnym pozbawieniem powodów jakiegokolwiek wpływu w tym zakresie, jak również pozbawieniem powodów możliwości poznania sposobu kształtowania przez bank kursu CHF, bez wątpliwości narusza interesy konsumentów i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. Zakwestionowane przez powodów klauzule indeksacyjne zawarte w regulaminie nie odwołują się do obiektywnych, sprawdzalnych i niezależnych od banku kryteriów, o których wiedza byłaby dostępna dla kredytobiorcy. Z jednej strony konsumenci nie mając żadnego wpływu na sposób ustalania kursu kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego publikowany w tabeli, nie wiedząc, w jaki sposób kursy te są

ustalane przez bank. Z drugiej strony bank nie ma wyznaczonych kontraktowo żadnych ram i ograniczeń przy ustalaniu kursu waluty. W konsekwencji umowa przyznaje mu w tym zakresie pełną dowolność. Kwestionowane przez powodów postanowienia uchybiają zasadzie uczciwości i rzetelności, mają na celu ochronę interesu tylko jednej strony kontraktu, która może kształtować dowolnie treść zobowiązania konsumentów, w przez to przerzucić na nich całe ryzyko. Pozwany bank miał możliwość przeliczenia zobowiązania konsumentów według dowolnie obranego kursu, nie wskazując żadnych kryteriów, wedle których ustalenie tego kursu miałyby następować. Należy przy tym zaznaczyć, że na kurs waluty określony tabelą banku tylko częściowo wpływają czynniki obiektywne, zawiera on bowiem również marżę ustaloną przez bank.

Powyższe nie oznacza, że Sąd uznał, iż zupełnie dowolny kurs był stosowany w trakcie wykonywania umowy kredytu z dnia 13 sierpnia 2008 roku, jednakże w niniejszej sprawie kluczowe jest to, że gdyby pozwany chciał tak postępować, nie było ku temu żadnych przeszkód przewidzianych w postanowieniach umowy i regulaminu. Bez znaczenia jest też, jak kształtował się kurs franka szwajcarskiego w trakcie wykonywania powyższej umowy i czy istotnie odbiegał on od kursów funkcjonujących na rynku, czy też średniego kursu NBP, który w istocie nie ma charakteru kreacyjnego, a pochodny między innymi od danych przedstawianych przez pozwanego. Liczy się bowiem sposób umownego ukształtowania praw i obowiązków konsumenta, a nie sposób wykonywania danej umowy. Dlatego właśnie za chyblone musiały zostać uznane wszystkie te zarzuty zgłoszone przez pozwanego bank, które były oparte na twierdzeniach, że przez cały okres spłacania kredytu udzielonego powodom kursy sprzedawane przez poprzedników prawnych pozwanego banku, a następnie przez pozwanego bank w tabelach, o których mowa w treści § 2 pkt 12 regulaminu, były kursami rynkowymi, których wysokość zależała od obiektywnych czynników o charakterze ekonomicznym. Raz jeszcze należy podkreślić, że istotne w niniejszej sprawie jest nie to, jak strony realizowały umowę kredytu hipotecznego zawartą w dniu 13 sierpnia 2008 roku w zakresie indeksacji kredytu, lecz to, co jest zawarte w postanowieniach tej umowy dotyczących waloryzacji rat kapitałowych.

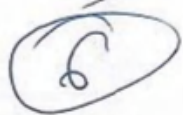
Na poparcie powyższej tezy warto zauważyć, iż zgodnie z treścią art. 1 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 roku Nr 165, poz. 984) znowelizowana została treść przepisu art. 69 ust. 2 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (Dz. U. Nr

140, poz. 939 z późn. zm.), do którego dodany został pkt 4a określający, jakie dodatkowe elementy powinna zawierać umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, a mianowicie szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu (pkt 4a art. 69 ust. 2 prawa bankowego). Z kolei przepis art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku stanowi, iż art. 69 ust. 1 pkt 4a oraz art. 75b prawa bankowego ma zastosowanie w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które zostały zaciągnięte przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie powyższej ustawy, a nie zostały całkowicie spłacone – do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki.

W ocenie Sądu dodanie do art. 69 ust. 2 prawa bankowego pkt 4a w powyższym brzmieniu świadczy o tym, że ustawodawca dostrzegł problem niedostatecznego regulowania w powszechnie zawieranych wówczas umowach kredytów hipotecznych indeksowanych do walut obcych (najczęściej franka szwajcarskiego) sposobu ustalania kursów tych walut, po których kredyty miały być spłacane, a zarazem kształtowanie praw i obowiązków kredytobiorców w sposób rażąco naruszający ich interesy, z której to przyczyny postanowił interweniować, która to interwencja przybrała formę powyższej nowelizacji przepisów prawa bankowego. W ocenie Sądu owa interwencja przemawia za uznaniem zakwestionowanych przez powodów postanowień § 7 ust. 4 i 9 ust. 2 regulaminu za niedozwolone postanowienia umowne.

Pozwany nie wykazał, aby wykonał obowiązek wynikający z art. 4 powołanej wyżej ustawy nowelizującej prawo bankowe poprzez zaproponowanie powodom zawarcia aneksu do umowy kredytu hipotecznego przewidującego, iż spłata kredytu będzie mogła następować w walucie, do której kredyt był indeksowany, tj. we franku szwajcarskim. Pozwany przedłożył bowiem jedynie projekt aneksu, bez dowodu doręczenia go powodom. Nie została też wykazana w jakikolwiek sposób okoliczność ewentualnej odmowy powodów co do zawarcia powyższego aneksu.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że możliwość spłaty kredytu we frankach szwajcarskich nie usuwa abuzywności postanowienia zawartego w § 7 ust. 4 regulaminu na podstawie którego nastąpiło przeliczenie kwoty udzielonego kredytu

według kursu kupna z daty uruchomienia kredytu, co rzutuje na wysokość salda kredytu udzielonego powodom, wyrażonego w walucie franka szwajcarskiego, jak również wysokość rat spłaty kredytu spłaconych przez powodów.

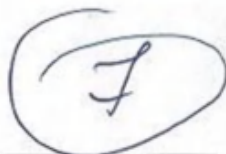
Reasumując powyższe wywody Sąd uznał, że postanowienia § 7 ust. 4 i § 9 ust. 2 regulaminu kredytów hipotecznych są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., wobec czego nie wiążą one powodów. Za klauzulę abuzywną nie został natomiast uznany § 2 ust. 1 umowy stron, w którym umówiły się one, że kredyt udzielony powodom jest indeksowany do waluty obcej CHF. Jednakże zauważyć należy, że bez postanowień § 7 ust. 4 i § 9 ust. 2 regulaminu klauzula indeksacyjna zawarta w § 2 umowy jest bezskuteczna, albowiem nie jest jasne, co ta klauzula oznacza. Z umowy, czy z pozostałych postanowień regulaminu nie wynika, po jakim kursie ma być przeliczony kredyt wypłacony powodom oraz po jakim kursie mają być przeliczane raty kapitałowo - odsetkowe spłacane przez nich, a także na czym właściwie polega mechanizm indeksacji. Wątpliwości tych nie można usunąć w drodze wykładni umowy i regulaminu z zastosowaniem kryteriów przewidzianych w art. 65 k.c. Przepis art. 358 § 2 k.c. stanowi, że wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna zastrzega inaczej. Przepis ten można by zastosować w stanie faktycznej sprawy, gdyby nie fakt, że został on uchwalony ustawą z dnia 23 października 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz ustawy - Prawo dewizowe (Dz.U. Nr 228, poz. 1506), a wszedł w życie dopiero w dniu 24 stycznia 2009 roku, a zatem już po zawarciu przez strony umowy o kredyt hipoteczny. Brak jest jednocześnie innego przepisu prawa, który znalazł by zastosowanie do umowy stron zastępując postanowienia § 7 ust. 4 i 9 ust. 2 regulaminu. Przyjął zatem należy, że indeksacja kwoty kredytu do waluty franka szwajcarskiego nie została skutecznie zastrzeżona, przez co umowę tę należy traktować jako umowę kredytu hipotecznego udzielonego w złotych polskich i podlegającemu spłacie w tej walucie.

Tutejszy Sąd w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego, iż eliminacja ze stosunku prawnego postanowień uznanych za abuzywne nie prowadzi do zniweczenia całego stosunku prawnego, nawet gdyby z okoliczności sprawy wynikało, że bez tych postanowień umowa nie zostałaby zawarta (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013 roku, I CSK 408/2012, LexisNexis nr 5803519). Brak możliwości zastąpienia przez

sąd postanowień umownych uznanych za abuzywne. Innymi postanowieniami podkreślany jest również w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Jak wskazał TSUE, sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści. Umowa powinna bowiem w zasadniczo nadal obowiązywać, bez jakiegokolwiek zmiany innej niż wynikająca z uchylecia nieuczciwych warunków, o ile takie dalsze obowiązywanie umowy jest prawnie możliwe zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego (Wyrok TSUE z dnia 14 czerwca 2012 roku, sygn. C 618/10). Jak słusznie wskazuje w uzasadnieniu powyższego wyroku TSUE, modyfikacja stosunku prawnego łączącego strony prowadziłaby do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez zwykły brak zastosowań postanowień zawierających nieuczciwe warunków wobec konsumentów, ponieważ dalej byli by oni zachęceni do ich stosowania wiedząc, że nawet gdyby zostały one unieważnione, to umowa mogła by zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd.

Z powyższych względów Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania w drodze analogii art. 41 ustawy prawo wekslowe zgodnie z którym, jeżeli weksel wystawiono na walutę, która nie jest walutą miejsca płatności, sumę wekslową można zapłacić w walucie krajowej według jej wartości w dniu płatności (tj. z zastosowaniem kursu średniego NBP). Możliwość taka została przewidziana przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lipca 2017 roku, sygn. II CSK 803/16, jednak w ocenie tu Sądu, zastosowanie powyższej ustawy w okolicznościach niniejszej sprawy doprowadziłoby, wbrew wskazanemu wyżej i podzielanemu przez tu Sąd stanowisku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, do zmiany treści stosunku prawnego łączącego strony, co w rzeczywistości łagodziłoby skutki zastosowania w umowach z konsumentem niedozwolonych postanowień umownych i przez to zachęcało do ich dalszego stosowania.

Bez zakwestionowanych w niniejszej sprawie postanowień powyższa umowa zawiera wszelkie przedmiotowo - istotne elementy, jakie powinna zawierać umowa kredytu w myśl art. 69 ustawy Prawo bankowe. W dalszym ciągu jest to umowa, w której poprzednik prawny pozwanego zobowiązał się oddać do dyspozycji powodów - kredytobiorców na czas oznaczony kwotą 150 000,00 zł celem zakupu nieruchomości, zaś ci kredytobiorcy zobowiązali się do takiego spożytkowania pieniędzy, zwrotu kwoty

wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami według zmiennej stopy procentowej odpowiadającej sumie stopy referencyjnej LIBOR 3M oraz stałej marży banku, a także do ustanowienia na zakupionej nieruchomości hipoteki celem zabezpieczenia wierzytelności banku o spłatę kredytu z oprocentowaniem. Bezsprzecznie powodowie skorzystają na tym pod względem ekonomicznym, skoro stopa referencyjna LIBOR 3M była w okresie objętym pozwem niższa od stopy referencyjnej WIBOR, od której uzależnione jest oprocentowanie kredytów udzielanych w złotych polskich, jednakże brak jest normy prawnej, która zakazywałaby bankom stosowania tej stopy do określania wysokości oprocentowania kredytów udzielanych w złotych polskich.

Sąd nie podziela poglądu strony pozwanej, iż nawet pomimo uznania przedmiotowych postanowień regularninu za niedozwolone postanowienia umowne, kredyt nie traci charakteru kredytu indeksowanego do waluty obcej, ponieważ zastosowanie powinny znaleźć przepisy art. 56 k.c. i 354 k.c., w których jest mowa o wykonaniu zobowiązania w sposób odpowiadający istniejącym zwyczajom, przez co należało by stosować do przewalutowania kredytu średni, rynkowy kurs franka szwajcarskiego. W ocenie Sądu w dacie zawarcia umowy przez strony nie istniał taki zwyczaj, według którego banki miały by waloryzować wartość wzajemnych świadczeń z tytułu umów kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej właśnie po kursie rynkowym, albowiem co miałyby właściwie oznaczać pojęcie kursu rynkowego. Czy chodził o średni kurs NBP, czy też każdy kurs stosowany przez bank prowadzący działalność bankową na obszarze RP? Jaki kurs obejmujący marżę banku mógłby zostać uznany za kurs rynkowy, zaś jaki już nie? Czym jest uczciwy zysk banku, na który powoływała się strona pozwana i jak stwierdzić, że marża banku stanowiąca element kursów kupna lub sprzedaży z tabeli publikowanej przez bank nie przekracza granicy tzw. uczciwego zysku banku. Pojęcia kursów rynkowych i uczciwego zysku banku, są pojęciami nieookreślonymi, nigdzie niezdefiniowanymi, nie dającymi się zweryfikować, a pozwany w żaden sposób nie udowodnił, jakoby w czasie udzielenia powodowi kredytu hipotecznego istniał zwyczaj, według którego w wypadku niedostatecznie precyzyjnego uregulowania w postanowieniach umownych sposobu, w jaki ma być waloryzowana wysokość rat kapitałowo – odsetkowe spłacanych przed kredytobiorców, waloryzować tę wysokość po kursach rynkowych uwzględniających uczciwe zyski banków. Sąd neguje istnienia takiego zwyczaju. Za jego nieistnieniem przemawia też, w ocenie Sądu nowelizacja przepisu art. 358 k.c., która weszła w życie z dniem 24 stycznia

2009 roku, a polegała na dodaniu do tego przepisu § 2 w brzmieniu „Wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna zastrzega inaczej.” Świadczy to o tym, że racjonalny ustawodawca dostrzegł praktyczny problem braku kryteriów, według których możliwe byłoby przeliczanie wartości złotych na wartość walut obcych i odwrotnie w sytuacjach takich jak ta w niniejszej sprawie, w której postanowienia umowy stanowiącej źródło zobowiązania i przewidującej waloryzację świadczenia jednej czy też obu ze stron są niedostatecznie precyzyjne, zbyt ogólne. Potwierdza to brak istnienia zwyczaju, na który powołał się pozwany, albowiem w przeciwnym wypadku nie zachodziła by potrzeba nowelizowania przepisu art. 358 k.c., wobec czego racjonalny ustawodawca nie zdecydowałby się na nią.

Tym samym pozwany nie był uprawniony do przeliczenia kwoty kredytu udzielonego powodom wedle przyjętego przez siebie kursu kupna franka szwajcarskiego, a następnie do pobierania z rachunku powodów rat kapitałowo-odsetkowych w wysokości zależnej od także przyjętego przez siebie kursu sprzedaży franka szwajcarskiego. Kwota korzyści uzyskanej tym tytułem w okresie począwszy od dnia zawarcia umowy do dnia 21 czerwca 2016 roku wyniosła 6 1 270,03 zł.

Składniki rat kapitałowo - odsetkowych, które zostały przez powodów zapłacone na podstawie § 2 ust. 1 umowy w zw. z § 7 ust. 4 i § 9 ust. 2 regulaminu, w w/w kwocie stanowią świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 k.c. podlegające zwrotowi stosownie do treści art. 405 k.c.

Zgodnie z treścią art. 410 § 2 k.c. świadczenie nienależne ma miejsce, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. W takiej sytuacji ustawodawca poprzez art. 410 § 1 k.c. odsyła do art. 405 k.c., stanowiącego, iż kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Niezasadny był zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego. W myśl art. 118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat

8

dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Choć powyższe świadczenie pieniężne, było spełniane w okresowych odstępach czasu, brak jest uzasadnienia dla poglądu, że roszczenie przysługujące powodom z tegoż tytułu jest roszczeniem o świadczenie okresowe. Przeciwnie, z tytułu spełnienia świadczenia nienależnego na rzecz pozwanego powodom przysługuje roszczenie o jednorazowy zwrot całej kwoty. Roszczenie to podlega zatem ogólnemu, 10-letniemu terminowi przedawnienia przewidzianemu w art. 118 k.c. Ponieważ od daty spłaty przez kredytobiorców pierwszej raty kredytu, która miała miejsce we październiku 2008 roku, do momentu wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie, tj. do dnia 9 sierpnia 2016 roku nie upłynął termin przedawnienia, nie budziło wątpliwości Sądu, że roszczenie dochodzone w niniejszej sprawie nie uległo przedawnieniu.

Z powyższych względów Sąd na podstawie art. 410 k.c. uwzględnił powództwo w całości. Kwota żądana przez powodów nie przewyższała bowiem wysokości nienależnie uzyskanej przez pozwanego korzyści, ustalonej na podstawie opinii biegłego.

Okres od którego zasądzone zostały odsetki od całości dochodzonego roszczenia wynika z uregulowań art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnił się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Roszczenie przysługujące powodowi należało do kategorii roszczeń bezterminowych. Zgodnie z treścią art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W dniu 20 lipca 2016 roku powodowie wezwali pozwanego na piśmie do zapłaty w terminie trzech dni od jego doręczenia. Od tej też daty należy liczyć termin spełnienia świadczenia, który to termin upłynął z dniem 23 lipca 2016 roku. Od dnia 24 lipca 2016 pozwany pozostaje więc w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia, wobec czego Sąd zasądził odsetki na rzecz powodów od tej daty.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w punkcie 1 sentencji.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie 2 sentencji na podstawie art. 98 k.p.c. Powodowie wygrali proces w całości, a zatem Sąd nałożył na pozwanego obowiązek

zwrotu wszystkich kosztów procesu poniesionych przez powodów. Na zasądzoną kwotę składały się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 1 000 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, koszty zastępstwa procesowego według stawki minimalnej z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie w kwocie 7 200 zł oraz część wynagrodzenia biegłego w kwocie 1 000 zł.

W punkcie 3 sentencji wyroku Sąd nakazał pobrać od pozwanego kwotę 2 420,79 zł tytułem kosztów wyłożonych tymczasowo z sum Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie. Podstawą powyższego rozstrzygnięcia był art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym, w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113. Oraz art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w Instancji obciąża przeciwnika, jeśli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

